

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różn. uwagi
30	27" 3"	002 + 7°	8 3.	65	Wschodni słaby	Pogoda z Chmurami
	3, 411 + 17,	4 4.	32	WPI. Wschodni	„	Pogoda
10	4, 841 + 10,	6 4.	05	Wschodni	„	Pogoda z Chmurami
						Mgła

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Taxa ważniejszych artykułów żywności na miesiąc Październik 1846 r.

Srednia cena foraliów targowych z reszłego miesiąca.

Pszenicy celnój kosztował korzec	złp. 35 g. 6
Zyta celnego kosztował korzec	„ 30 „ 16
Wół ciężki wypadł na	„ 183 „ 5
Wół lżejszej wagi, wypadł na	„ 102 „ 28
Ciełę w średniej cenie kosztowało	zł. 19 „ 21
Wieprz tłusty	„ 106 „ —
Wieprz chudy	„ 55 „ 26
Skop	„ 12 „ 2
Mięsa wołowego ze spaśnego bydła sprzedawanego w właściwym oddziale	funt . . gr. 10
tegoż z drobniejszego bydła	— 8
Mięsa koszerne dla żydów	funt drożej o gr. 5½
Poledwicy wołowej	— 12
Ciełęciny pięknej	funt . . — 11
Skopowiny pięknej	funt . . — 7
Wieprzowiny z skórka i słonina	— 11
też bez skórki.	— 9
Słoniny świeżej czyli bilu	funt . . — 18
Słoniny świeżej grubiej	funt . . — 24
— teje wyprawnej suszonej lub wędzonej	funt. — złp. 1
Bulka lub rożek z pszennej mąki przedniej za grosz 1 ma ważyć	funt — łut. 4
detto za groszy 2	„ — „ 8
Chleba bochenek pszenno żytnego stołowego za groszy 3 ma ważyć	funt. — łut. 14½
za groszy 6	„ — „ 28½
za groszy 12	„ 1 „ 25
Chleba bochenek żytnego z czy. stój mąki za groszy 3	„ — „ 19
„ za groszy 6	„ 1 „ 6
Chleba za groszy 12	„ 2 „ 12
„ za groszy 24	„ 4 „ 24
Chleba razowego bochenek za groszy 6	funt 1 łut. 8

Chleba za groszy 12 . . . funt 2 łut. 16

Placek solony za grosz jeden „ — „

Chleba prądnickiego z czystej mąki żytniej bez dodania jęczmienniej bochenek za złp. 1 powinien ważyć funtów 7 łutów 26 a za każdy funt chleba przeważający ma być placono po groszy 4.

Mąki pszennej marmoneką zwanej miarka. . . . . złp. 2 gr. 7

„ bółczanej . . . . . „ 1 „ 24

„ średniej . . . . . „ 1 „ 9

„ posłedniej . . . . . „ — „ 26

„ żytniej w najlepszym gatunku „ 1 „ 16

Soli centnar wagi berlińskiej . . . „ 21 „ —

„ funt płaci się po . . . „ — „ 6

Piwa marcowego trzymającego gradusów 24

Magiera, beczka 36 garncowa u piwowara

zł. 22 gr. 23, piwa takiegoż u szynkarza

garniec gr. 22, kwarta gr. 5½. — należyte wystalego

butelka kwartowa dobrze zakorkowana

w piasku utrzymywana gr. 6½.

Piwa dubelowego trzymającego 18 gradusów

Magierabeczka 36 garncowa u piwowara złp. 18 gr. 17

u szynkarza garniec „ — „ 16

Piwa flasowego trzymającego 12 gradusów

Magiera beczka 36-garncowa u piwowara

złp. 9 gr. 8

„ u szynkarza garniec . . . gr. 8

Swiec rurkowych z czystego łożu funt gr. 29

„ ciągnionych z knotami ba-

„ wełnianemi . . . . . „ „ 27

Mydła dobrego tallowego funt . . . gr. 23

Każdy handlujący artykułami niniejszą Taxą objętymi, powinien mieć szale i wagi lub miary sprawiedliwe, i stemplem miasta opatrzone; a przekraczający przeciw powyższym przepisom, nietylko konfiskatą, ale nadto karami policyjnymi skarconym zostauie.

Kraków dnia 1 Października 1846 r.

Za zgodność

W. Dobrzański

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa 25 Września.* —

N. Pan, na przedstawienie J. Xiecia Namiestnika Król., najmiłościwiej udzielił raczył. order ś. Anny 3 kl.: Sekretarzowi przy Ober-Policmajstrze miasta Warszawy, registratorowi kollegialnemu Wincentemu Kwiecińskiemu; kommissarzowi Pol. Wyk. cyrkula 11, Józefowi Dobronoki; i inspektorowi Policji śledczej, sekretarzowi gubern., Hieronimowi Grass. Otrzymali rangi: Kommissarz Pol. Wyk. cyrk. 9go, Jan Bogatkó, stopień assessora kollegialnego, i pod-sekretarz w Biurze Policji, Stefan Wolski, stopień registratora kollegialnego.

— *Stutgard 16 Września.* —

W tutejszej stolicy zaczęto już czynić przygotowania do przyozdobienia ulic, któremi się odbywać będzie uroczysty wjazd królewicza następcy tronu i jego dostojnej małżonki.

— *Paryż 16 Września.* —

Dwór przeniósł się na jesienną rezydencję do St. Cloud.

Xstwo Salerno wyjechali z Neuilly do Belgii.

Xże Montpensier posunięty został z pułkownika 5 pułku artylerji na marszałka polnego (brygadiera).

Dwór przyszedł małżonki xiecia Montpensier jest już utworzony; składa się on z 14 osób.

Posel angielski, margr. Normanby, miał wczoraj długą naradę z p. Guizot w przedmiocie małżeństwa królowej i Infantki hiszpańskiej; wkrótce potem wysłano jednego gonca do Madrytu a drugiego do Londynu.

Wczoraj przybył tu z Madrytu pan Urquizo z depezsami od ministra Istufiz; miał on także przywieźć z sobą własnoręczny list królowej Krystyny do króla francuzów.

Eskadra xiecia Joinville znajduje się jeszcze ciągle na wodach neapolitańskich. Obawiają się wielkiej demonstracji eskadry tureckiej przeciwko Tunetowi, w obronie którego ma stanąć Francya usprzeciw Porty.

Z Tulonu piszą w tym przedmiocie pod d. 10 b. m.: »Francuzka eskadra morza Śródziemnego, według listów z d. 6 b. m., znajdowała się ciągle w portach neapolitańskich. Mówiono, że dwie fregaty parowe powrócą ztamtąd do Tulonu. Może być, iż okręty liniowe nieopuszcza morza Śródziemnego. Mocna dywizya okrętów tureckich przepłynęła Dardanellę i lada dzień może się ukazać przy brzegach państw Barberyjskich. Maroko zostaje w gwałtownem wzburzeniu, a może w tej chwili jest widownią ważnych wypadków. Idzie więc teraz o to, abyśmy ciągle byli przygotowani do obrony Beja Tunetańskiego od zamysłów Porty, i do silnego działania na lądzie i na morzu przeciw cesarstwu marokańskiemu, gdyby ludy tego kraju przyłączyły się ostatecznie do sprawy Abd-elkadera.»

W Marsylii odbyło się d. 11 liczne zgromadzenie przyjaciół zasad wolnego handlu, i

uchwaliło utworzenie towarzystwa do osiągnięcia reformy celów i usunięcia wszystkich ograniczeń swojskiego handlu, oraz do powolnej zmiany prawodawstwa ochronnego i zakazowego. Następnie wyznaczono komitet, którego prezesem obrano prezesa izby handlowej, pana Luce.

Mówią o wybudowaniu w Paryżu meczetu dla bawiących tu turków, egipcyan, tunetańczyków i t. d., którzy w różnych interessach przebywają w Paryżu. Ma być przy nim ustanowiony Mufty arabski, który tak jak duchowni innych wyznań, płatny będzie od rządu francuzkiego.

Majordomo cesarza brazylijskiego, p. Barbosa, przybył do Paryża w przejeździe do Petersburga, dokąd się udaje jako poseł przy dworze rossyjskim.

Kongres naukowy w Marsylii ukończył się dnia 11; wielu francuzkich uczonych udaje się ztamtąd do Genuy na włoski kongres naukowy.

Na polu Marsowem odbywały się wczoraj i onegdaj wielkie ćwiczenia wojskowe pod dowództwem xiecia Nemours.

Warownie Gazuat, Magnia, Sebdu i Dajja, znajdujące się na linii, posiadają znaczne zapasy żywności dla kolumn przybyć mogących w te punkta lub udających się naprzód. Jenerał Cavaiguac ma pod ręką silną kolumnę między Magruia i Sebdu, a pułkownik Pourailly mianowany świeżo brygadyerem, stoi w Gazuat na czele sześciu batalionów i pięciu szwadronów.

— *Madryt 10 Września.* —

Wczoraj po południu przybył tu z Paryża goniec francuzki z depezsami do hr. Bresson.

Prezes ministrów, pan Isturiz, oświadczył wczoraj jednemu z obcych dyplomatów, że ślub królowej odbędzie się najpóźniej d. 10 paźdz. Królowa kazała dla swego przyszłego małżonka zrobić kosztowny mundur feldmarszałkowski. Wiadomo, że Infant Dou Franciszek z Assizu złożył u nóg Espartery godność Feldmarszałka udzieloną mu przez króla Ferdynanda VII.; zdaje się zatem że teraz otrzyma na nowo odmianę.

Rząd spodziewa się, że dyspensę papieżką nadejdzie tu z Rzymu między 20 a 24 b. m.

Xiąże Montpensier przybyć tu ma w towarzystwie xcia Aumale, brata swego, przy końcu b. m.

Posel hiszpański przy dworze angielskim, xże Sotomayor, przybył tu onegdaj.

Dzienniki tutejsze opisują uroczystości, wyprawione przez mieszkańców miasta Tarancon na cześć królowej Krystyny i jej małżonka. Xiąże Riaozares zaprosił krewnych swoich do siebie na obiad. Alcald miejscowy wydał rozkaz, aby się nikt nie przedstawił bez wierzebniej sukni. Przy obiedzie jeden z obywateli wzniósł toast na cześć królowej Krystyny i winszował jej, że zawarła związki małżeńskie z ich ziomkiem.

Rozesła się tu zapewne bezzasadna pogło-

ska, że w Katalonii ukazała się banda 300 Karlistów. Z Barcelony wyruszyły tam wojska.

— *W t o c h y.* —

Univers ogłosił następujące szczegóły biograficzne kardynała Gizzi, wyniesionego niedawno na ministra spraw zagranicznych przez terazniejszego Papieża Piusa IX.

Kardynał Pasaal Gizzi urodził się dnia 22 września 1787 r. w Ceccano, miasteczku dyecyzy Ferentino, w części Państwa Kościelnego graniczącym z Neapolem, nazwanym Terra di Campagna. Rodzina Gizzi nie jest rodu szlacheckiego, ale należy do znakomitej klasy w Ceccano. Dokładała największego starania o wychowanie młodego Pascala, którego też wysłała do collegium w Ferentino, gdzie pod kierunkiem pobożnych i uczonych professorów uczył się pięknej literatury, umiejętności, filozofii i teologii. W naukach tak się odznaczał, że professorowie wielkie o nim powzięli nadzieje. Współuczniowie podziwiali nie mniej jego piękne przymioty jak jego zdolności, i taki na nich wywierał wpływ, iż go zawsze wzywali do roztrzymania między nimi sporów. Wielki nieprzyjaciel niezgód, łagodny szczerzy, otwarty i zawsze gotów do poświęceń, nazwany został przez kolegów Tutto di tutti (wszystek dla wszystkich). Ukończywszy kursa teologii, otrzymał święcenia i udał się do Rzymu dla słuchania kursów prawa.

Zbyt skromny aby rozpoczynać karierę i torować sobie drogę do prelatury, ksiądz Gizzi nie starał się o protektorów, nie chciał mieć innych stosunków jak tylko te, jakie mu nadawały jego nauki, to jest professorów, kilku współuczniów, i jednego adwokata, pod którego kierunkiem kształcił się w prowadzeniu interesów prawnych.

Ale Bóg, który zna swych sług wiernych, wyprowadził księdza Gizzi z ciemnego ukrycia, gdzie się uczył prawa, aby go spowodować do działań najtrudniejszych w naszych czasach.

W r. 1819 przewielebny Nasali, mianowany właśnie nuncyuszem w Lucernie, zaproponował księdzu Gizzi, aby mu towarzyszył w charakterze audytora nuncyatury. Ksiądz Gizzi przyjął to ważne miejsce, i na niem wyświadczył takie usługi kościołowi, że w 10 lat później Stolica Apostolska mianowała go w roku 1829 internuncyuszem przy dworze Turyńskim, przy którym pozostał do 1834 r. Ztamtąd posłany był do Bruxelli, gdzie w r. 1837 zastąpiony został przez Monsignora Fornari. Poświęcony na biskupa Tebańskiego w lutym 1839, powrócił do Szwajcaryi i zajął swą rezydencję w Schwytz, gdzie był zawierzycielniony jako nuncyusz przy konfederacyi Helweckiej.

Od roku 1840 aż do r. 1844 sprawował znowu interessa w Turynie, ale jako nuncyusz apostolski. Był już czas, aby mąż tak zdolny zajął miejsce w najwyższej radzie kościoła i aby purpura, na którą tak zaszczytnie służył, nagrodziła jego gorliwość i poświęcenie się; jakoż mianowany był kardynałem na konsystorzu

d. 22 stycznia 1844. Wkrótce potem Grzegorz XVI. posłał go do Forli na legata. Jego roztropna i sprawiedliwa administracya zjednała mu szacunek ludu, który, dzięki jego staraniom, zachował spokojność pośród wstrząsanej przez nieszczęsne zaburzenia prowincyi. Kardynał Gizzi pozostał w Forli aż do zwolania konklawe.

Taki był zawód dyplomatyczny i administracyjny ministra, którego Pius IX. powołał z poklaskiem całych Włoch do dzielenia z nim trudnych a pełnych chwały rządów kościoła i krain rzymskich. Najświatlejsi i najdoświadczeni ludzie widzą w tym wyborze najdroższą rękojmię. Interessa, jakimi się kardynał Gizzi zajmował, i udział jaki miał w sprawie katolików w Szwajcaryi i Belgii, są także rękojmią roztropności, z jaką oceniać będzie usiłowania obrońców kościoła. Mąż wielkiego serca, jeniusz głęboki, żywy i przenikający, duch światły i sprawiedliwy, charakter prawy, szlachetny i stały w swych zamysłach, kardynał Gizzi całą duszą troskliwy jest o dobro, i aby je zdziałał, nie zaniedba żadnych środków, jakie podają roztropność i sprawiedliwość.

Z natury otwarty, szczerzy i uprzejmy, jest zimny, stały i niezłomny, gdzie idzie o interessa. Długi zawód dyplomatyczny dał mu z bliska poznać interessa i zajmujące się niemi osoby we wszystkich gabinetach europejskich. W Szwajcaryi, gdzie się znajdował w bardzo burzliwych chwilach, bronił sprawy kościoła i Stolicy Apostolskiej z wielką energią i mocą. W Sardynii, jak i w Belgii, umiał pogodzić zaufanie władzy, episkopatu, duchowieństwa i narodu. W wielu innych bardzo trudnych negocyacyach, okazał się tak wiernym, gorliwym, roztropnym i zręcznym, że Stolica Apostolska, słusznie oceniając swego ministra, obsypała go najzaszczytniejszymi dowodami swego wielkiego zadowolenia.

Rozmałości.

GLUCHO-NIEMA.

Kawaler Arcis, oficer od kawalerii, wystąpił z wojska 1760 roku. Chociaż jeszcze młody i mądry, uczuwał wstręt do życia bezżennego i do uciech Paryża, oddalił się więc do pięknej włości w pobliżu miasta Mans; tu samotność, która z początku zdawała mu się przyjemną, zaczęła go nudzić, postanowił więc ożenić się, i szukał żony, któraby także lubiła spokojne i samotne życie.

Córka bogatego kupca, który zarzuciwszy handel, mieszkał w jego sąsiedztwie, podobiała mu się. Niezawisły od nikogo, różnica stanu między szlachcicem a córką kupca, nie była dla niego przeszkodą; udał się więc do jej rodziny, która go chętnie przyjęła; starał się pannie podobać, nakoniec ożenił się.

Im bardziej poznawał swoją żonę, tem więcej odkrywał w niej zalet; szczególnieję ujęła go jej nadzwyczajna łagodność. Ona zaś była najmocniej przywiązana do męża, żyła tylko dla niego, i o to się jedynie starała, aby mu się przypodobać.

Przyjeżdżali do miasta i odwiedzali przyjaciół. Pan Arcis zapraszał często do siebie krewnych żony, tak, iż się jej zdawało, jakby nigdy nie opuszczała domu rodzicielskiego; był łagodnym i dobrym, ale z natury melancholicznym; Cecylia, żona jego, szanowała ten chwilami przypadający smutek. Familia jej składała się z zacnych i dobrych ludzi, w których kole pan Arcis, znudzony zwyczajami Wersalu, chętnie przeżywał. Wuj Cecylii, pan Giraud, wyborny człowiek, dawniej majster mularski, a teraz budowniczy, mający 20 tysięcy liwrów rocznego dochodu, upodobał sobie bardzo dom pana Arcis i był tam mile przyjmowanym, chociaż czasem przyszedł okurzony i wbrzyżany, bo pomimo wieku swojego i majątku, nie mógł się wstrzymać od włączenia na najwyższe rusztowania. Często wypróżniwszy parę kieliszków szampana, mówił do pana Arcis:

„Jesteś szczęśliwym, mój kuzynie! Jesteś młodym, bogatym i masz dobrą żonę, czegoż ci więcej trzeba.

Cecylia słysząc to, nachyliła się do męża, mówiąc:

„Musi w tem być cokolwiek prawdy, kiedy ci to w oczy powiada.“

„Tak, jestem szczęśliwym, ile tylko człowiek szczęśliwym być może!“ odpowiedział pan Arcis.

Po kilku miesiącach, uczuła pani Arcis, że jest przy nadziei, co oboje małżonków uszczęśliwiło; rozmawiali tylko o swoim dziecku, o wychowaniu jakie mu dadzą, i układali plany o jego przyszłości. Pan Arcis podwajał swoją troskliwość około żony i oboje żyli w najśrodszych nadziejach.

Nareszcie czas oczekiwany nadszedł, Cecylia wydała na świat piękną córkę, której dano imię Kamilla, i którą Cecylia na przekór obyczajom i doktorom, sama karmić postanowiła. Będąc podobną, wstawszy po połogu, udała się najprzód do kościoła w chęci złożenia dzięki niebu za jej uzdrowienie.

Dziecię nabierało siły i rościł widocznie, ale wszystkich dziwiła nadzwyczajna gnuśność i nie ruchawość jego; żaden gwar i hałas, nie zdawał się czynić na niem wrażenia, i na tysiące pieszczót, jakich matki do dzieci zwykle używają, było nieczułe. Kiedy je śpiewem do snu zachęcano, leżało spokojnie z otwartymi oczyma, i tylko je połysk lampy zajmował jedynie. Zdarzyło się, że gdy spało, służąca nieostrożna wywróciła stół z nicmiatym stukiem. Matka strwożona przybiegła skwapliwie do dziecienia, ale z zadziwieniem spostrzegła, iż się nie przebudziło. Pan Arcis strwożył się tym wypadkiem, który dość był oznaczającym. Doświadczając swego nieszczęsnego domniemania, poznał nareszcie, jaki los córkę jego czekał! Wezwano lekarza, ten po krótkim namyśle doszedł tej smutnej prawdy, że biedna Kamilla jest głuchą, a w skutek tego będzie i niemą.

II.

Pierwszą myślą matki było to trwożliwe zapy-

tanie: czy ten błąd natury jest do uleczenia? Odpowiedziano jej, że często uleczone bywa. Przez rok cały żywiła tę słodką nadzieję, ale na nie szczęście, wszystkie usiłowania lekarzy były nadaremne.

Na hańbę rozumu ludzkiego, panował w owym czasie niepokonany przesąd przeciw biednym istotom, które głuchoniemcami nazywano. Ludzie słabego umysłu, wielu uczonych, powstawali od dawnego już czasu na to okrucieństwo. W szesnastym wieku, pewien unich w Hiszpanii był pierwszym, który się starał wynaleźć sposób, jakby niemego bez pomocy słów nauczyć sposobu mówienia. Później Bounet, Wallis, Bulwer i Heimont, obszerne o tem wydawali dzieła, ale jakto bywa, wszystko było do nieuwierzenia i wszystko zostało bezowocnem; wszędzie, nawet w Paryżu, gdzie oświata największy wzrost miała, uważano głuchoniemych za istoty piętnem gniewu boskiego upośledzone. Ich przeznaczaniem było: dla bogatych klasztor, dla ubogich zupełne od świata opuszczenie; więcej one wzbudzały wstrętu niż litości. Pan Arcis tym wypadkiem srodze dotknięty, oddał się najgłębszemu smutkowi. Największą część dnia przepędzał sam w swoim pokoju zamknięty, albo szedł w zacienią lasu lub przestworza pola. Spotkawszy swoją żonę, starał się, ile mógł, spokojną twarz ukazać i pocieszać ją, ale nadaremnie. Pani Arcis była niemniej smutną. Oboje kochający małżonkowie, zaczęli odtąd rzadziej widywać się, a nawet unikali się wzajemnie, przedmiot który miał ich serca tem bardziej słodko zjednoczyć, stał się trującą przegrodą. Ten nagły rozdział, straszliwszy od rozvodu, okropniejszy nad śmierć, z tego wyniknął, że matka na upór nieszczęścia, córkę namiętnie kochała, a pan Arcis, mimo przezwyciężenie, mimo dobroć swoją, nie mógł pokonać wstrętu, jaki podług jego zdania, ta rzuciona od Boga klątwa, na nim sprawiała.

„Mamże nie nawiązać córkę moją?“ pytał się nieraz samego siebie. „Jestże to jej winą, że ją gniew Boga dotknął? Powiniennem ją raczej żałować i starać się zmniejszyć boleść mojej żony? Jakiż ją los czeka, jeżeliby ją ojciec opuścił! Bóg mi ją tak zesał, poddaje się woli jego. Ona oprócz mnie i matki swojej, nie ma nikogo na tym świecie, męża nie znajdzie nigdy, nigdy ani brata, ani siostry mieć nie będzie! Dosyć już tej jednej nieszczęśliwej istoty na świecie!“ (D. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 30 Września do dnia 1 Października.

Lisiewska Pelagia ob., Lipińska Józefa, z Polski; -- Kowalski Ignacy, Forneti Piotr ob., Mimler Amand, Willsch Robert, Popowicz Grzegorz, z Galicyi; -- Wężyk Ignacy, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Hruzik Jan, Barańska Paulina ob., Forneti Piotr ob., do Polski; -- Oboliński xiążę ces. ros., Ochocki Wentzel, do Galicyi; -- Szabelski Michał, do Pruss.

Dóniesienie Urzędowe.

Pisarze Banku Pobożnego w Krakowie.

Na żądanie strony interessowanej, zawiadamiają iż od fantu korali nici 2 lutów 81 wazących, dnia 16 Kwietnia 1844 r. do N. 180 pod Literą P. w Banku Pobożnym zastawionego, według oświadczenia zgłaszającej się o wykupno jego osoby, kartka czyli rewers Bankowy miał zaginać, przeto wzywają wszystkich,

interes w tem mających, aby o wykupno tego fantu, najdalej do dnia 1 Listopada r. h. zgłosili się, gdyż w razie przeciwnym, fant rzeczony, osobie zgłaszającej się, po tem przeciągu czasu, niezawodnie wydanym będzie.

Kraków dnia 18 Września 1846 r.

Stachowicz.

X. Praszkievicz.

(3r.)